

INITIATIEFVOORSTEL

Gemeente Velsen

Raadsvergadering d.d. :
Raadsvoorstelnummer : nog niet bekend
Carrousel d.d. : 8 december 2011

Onderwerp : Gemeentelijke financiële huishouding in relatie tot de realisatie van de Visie op Velsen 2025 en het voeren van een kerntakendiscussie of heroverwegingsdiscussie hierover in een raadsbreed gedragen traject.

Voorgesteld besluit:

Het starten met het voeren van een (kern)takendiscussie of heroverwegingsdiscussie in de gemeente Velsen in een raadsbreed gedragen traject en in samenhang met de Visie op Velsen 2025, teneinde deze visie te kunnen realiseren, taken en rollen van de gemeente Velsen helder te krijgen (ook in het licht van de decentralisatie van taken) en de mogelijkheden tot bezuinigingen in kaart te brengen. Dit laatste volgens de nieuwste inzichten omtrent duurzaam en sociaal ombuigen.

Samenvatting

Alle gemeenten komen voor de vraag te staan hoe zij met minder financiële middelen, meer taken zullen moeten uitvoeren. Daarnaast is inmiddels de Visie op Velsen 2025 vastgesteld. Ter realisatie van deze visie zullen nu al stappen gezet kunnen –en moeten- worden als het gaat om taken en rollen van de gemeente.

Tenslotte is het van zeer groot belang om de Velsense samenleving hierbij te betrekken. Om dit alles goed en zorgvuldig te doen is tijd nodig.

De gemeente Velsen zal dan ook zo snel mogelijk moeten starten met het voeren van een (kern)takendiscussie of heroverwegingsdiscussie om de Visie op Velsen te realiseren in het licht van bezuinigingen en decentralisatie van taken.

Waarom naar de Raad?

De gemeenteraad van Velsen wil samen met het college uitvoering geven aan de strategische keuzes die voortvloeien uit de Visie op Velsen 2025, “Kennisrijk werken in Velsen – aangepaste versie”.

Uiteraard hebben college en raad gescheiden taken en verantwoordelijkheden, maar het is goed om te benadrukken dat er ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid is om zo goed mogelijk samen te werken en elkaar in stelling te brengen. Over het proces is eensgezindheid binnen het hoogste bestuursorgaan van de gemeente Velsen, de gemeenteraad, een absolute noodzaak.

Het kabinet heeft in het bestuursakkoord met gemeenten afspraken gemaakt over het overhevelen van taken. Tegelijkertijd is in ditzelfde bestuursakkoord afgesproken om 1,8 miljard te bezuinigen.

Gemeenten komen dus voor de vraag te staan hoe zij met minder financiële middelen meer taken zullen moeten uitvoeren. Dit vraagt om een gedegen discussie binnen deze raad en binnen dit college over kerntaken, creatieve uitvoering van taken, samenwerking, etc. Bezuinigen door structureel te hervormen vraagt om visie, tact en inlevingsvermogen. Eigen

verantwoordelijkheid moet gepaard gaan met investeringen, een goed sociaal vangnet, maatwerk, vraaggericht werken, subsidiëring en subsidieregelingen en natuurlijk moeten subsidies onder voorwaarden worden verstrekt, flankerend beleid, participatie, etc

Het accres 2012 is fors lager dan voorzien in de meicirculaire gemeentefonds 2011. Werd in het voorjaar nog uitgegaan van een groei van het gemeentefonds van € 91 miljoen, de nieuwe stand is € 88 miljoen negatief. Dit komt overeen met een daling van 0,52%. Op het eerste gezicht lijkt dit nadeel te worden goedgehaakt door de gemiddeld hogere accessen in de latere jaren. Deze cijfers kennen echter een grote onzekerheidsmarge. Belangrijk is dat het om nominale cijfers gaat. Wordt rekening gehouden met de loon- en prijsontwikkeling dan gaat de koopkracht van gemeenten in 2012 fors omlaag.

Kortom: er zijn bezuinigingen noodzakelijk.

Nu de Visie op Velsen 2025 is vastgesteld is echter een logische opbouw in het proces gegarandeerd.

De visie helpt namelijk bij het maken van concrete keuzes en voorkomt willekeur en ad-hoc beleid bij belangrijke besluiten en zal dus een nadrukkelijke rol moeten spelen.

Nu dus duidelijk is waar de gemeente Velsen in 2025 wil zijn kan een (kern)takendiscussie of heroverwegingsdiscussie heldere, richtinggevende uitspraken doen ten aanzien van:

- het takenpakket dat naar de mening van het gemeentebestuur bij die visie hoort
- de wijze waarop deze taken naar de mening van het gemeentebestuur in de toekomst het beste kunnen worden uitgevoerd: in eigen beheer, in verzelfstandigde eenheden, in gezamenlijkheid met andere publieke organisaties, door maatschappelijke instellingen en organisaties of door private bedrijven
- de bezuinigingsmogelijkheden die voortvloeien uit de nieuwe taak en rolopvatting volgens de Visie op Velsen 2025, zodat deze visie in 2025 zoveel mogelijk werkelijkheid is geworden en tussentijds ten aanzien van bezuinigingen geen onomkeerbare beslissingen worden genomen.

(N.B.: uiteraard zijn meer, of andere richtinggevende uitspraken mogelijk, doel is het eens te worden over de noodzaak van een raadsbreed gedragen traject)

Verder kunnen we vaststellen dat de gemeente Velsen een coalitieakkoord kent met de volgende tekst: "Eerder is al vastgesteld dat we vanaf 2011 een structureel tekort van circa € 3 miljoen moeten dekken om een sluitende begroting te krijgen. Inmiddels is duidelijk dat van rijkswege nog veel grotere bezuinigingen worden opgelegd die op basis van de nu bekende informatie voor Velsen tot € 15 miljoen of meer kunnen oplopen. Dit maakt het noodzakelijk de moeilijke beslissingen niet voor ons uit te schuiven maar zo snel mogelijk voortvarend en daadkrachtig te beginnen met schrappen van budgetten en taken en het voeren van een takendiscussie." De besluitvorming daarover vereist het nodige onderzoek; dit zal gefaseerd in de loop van deze raadsperiode moeten plaatsvinden. Voor een dergelijk traject is een zo breed mogelijk draagvlak nodig; dat kan niet nu al in een coalitieakkoord of collegeprogramma worden vastgelegd maar vereist goede samenwerking tussen college, raad en ambtelijke organisatie met betrokkenheid van de samenleving in Velsen."

"Om richting te geven aan de verdere aanpak van de bezuinigingen tot € 15 miljoen of meer is het van belang de noodzakelijke kerntakendiscussie zo snel mogelijk te starten in samenwerking met de hele raad.

Alle wettelijke taken worden zo efficiënt mogelijk uitgevoerd en alle niet-wettelijke taken staan ter discussie."

En tenslotte zegt de wethouder van financiën bij de behandeling van de begroting 2010 namens het college:

“Los daarvan – en dat is ook wat wij in het meest recente collegebericht waar het gemeentefonds betreft aangeven – de takendiscussie gaat wat ons betreft ook gevoerd worden en blijft noodzakelijk.”

Chronologisch in tijd levert dit het volgende beeld op:

april 2011: oplevering Eindrapport “heroverwegen vanuit ambitie”: dit rapport is (logischerwijze) niet in een sessie besproken. Dat blijkt ook uit de tekst van de eindrapportage zelf: “dit rapport is het resultaat van ambtelijke analyses, -besprekingen, -doorrekeningen etc.” “In die zin is dit rapport puur informatief en kent het geen politiek-bestuurlijke status.”

14 april 2011: vaststellen Visie op Velsen 2025 (noodzakelijk voor de start van een kerntakendiscussie)

2 juni 2011: aanlevering Voorjaarsnota. Hierin zijn door het college ontegenzeggelijk keuzes gemaakt. Deze keuzes zijn alleen niet terug te leiden naar het Eindrapport “heroverwegen vanuit ambitie”.

Een voorbeeld: “Heroverwegen uit ambitie” geeft aan dat de gemeente in de toekomst wellicht met minder personeel toe kan. Bij de behandeling van de Voorjaarsnota wordt echter ingezet op 14 fte’s meer voor de gemeente. Los van of je het hier inhoudelijk mee eens bent, lijkt het rapport “Heroverwegen uit ambitie” gewoonweg niet meer te bestaan.

Er zijn wel keuzes gemaakt, maar de wethouder geeft ook aan dat de keuzes “nog nadere onderbouwing behoeven”.

Analyse van de feiten levert het beeld op dat niet uit te sluiten valt dat het college wellicht inderdaad op enig moment een kerntakendiscussie heeft gevoerd.

Onduidelijk is echter hoe het college dan de “goede samenwerking tussen college, raad en ambtelijke organisatie met betrokkenheid van de samenleving in Velsen” (tekst coalitieakkoord) vorm heeft gegeven.

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2011 geeft namelijk geen enkele coalitiepartij aan dat de (kern)takendiscussie of heroverwegingsdiscussie met hun al is gevoerd.

Sterker nog, “De nota biedt geen keuzemogelijkheden en daarmee geen beleidsmogelijkheden. Het leest als slikken of stikken” is een letterlijke tekst die door één van de coalitiepartijen wordt uitgesproken.

Daarnaast steunt de voltallige oppositie bij de Voorjaarsnota 2011 een motie die oproept om een kerntakendiscussie te voeren. Naar de overtuiging van de oppositie was die er zéker nog niet geweest.

Voorts wordt het beeld van de afwezigheid van een (kern)takendiscussie of heroverwegingsdiscussie “met betrokkenheid vanuit de Velsense samenleving” gestaafd door enkele sprekers bij de Voorjaarsnota 2011:

De heer NANNE: Wij praten het afgelopen jaar al met enige regelmaat met het college. In die gesprekken zijn dit soort onderwerpen aan de orde geweest. Wat ons echt overviel in de Voorjaarsnota, dat er staat: dat gaan we doen en we gaan het morgen doen.

Bent u door het college ook al verzocht om in een eerder stadium na te denken over hoe het anders en beter kan?

De heer VERMEULEN: Oké, dezelfde vraag. Nee, die tijd is nog niet geweest. Het is gewoon te kort. Maar de meesten van u zullen waarschijnlijk ook nog moeten nadenken.

Tenslotte nog een citaat uit het eindrapport van de informateurs, de heren Mooij en Poelmann:

“b) Stel een coalitieakkoord op waarin de volgende onderwerpen zijn vastgelegd die door het college worden uitgewerkt in een collegeprogram op hoofdlijnen:

De aanpak en richtinggevende uitspraken over de kerntakendiscussie die vanaf voorjaar 2010 gevoerd gaat worden waarbij fracties wel hebben aangegeven dat minima zoveel mogelijk ontzien moeten worden en dat in laatste instantie pas aan lastenverzwaring gedacht wordt, maar geen enkele maatregel ten principale is uitgesloten;

c) Zorg ervoor dat de € 3 miljoen bezuiniging en de aanpak van de daarna komende bezuinigingen in een raadsbreed gedragen traject plaatsvinden;” (einde citaat)

Kortom: gezien de noodzaak, en de tijd die inmiddels is verstreken, zal de gemeenteraad van Velsen thans moeten besluiten om op korte termijn in goede samenwerking tussen college, raad en ambtelijke organisatie met een kerntakendiscussie of heroverwegingsdiscussie te starten, en hierin de Velsense samenleving moeten betrekken.

Betrokkenheid vanuit de Velsense samenleving zal bijdragen aan zorgvuldige, weloverwogen en breed gedragen besluiten waardoor het mogelijk moet worden om de visie op Velsen 2025 tot uitvoering te brengen en tegelijkertijd duurzame ombuigingen te realiseren.

Willen we dit als gemeenteraad goed en zorgvuldig doen, mét de zo noodzakelijke betrokkenheid, participatie en draagvlak vanuit de samenleving, dan zal dat tijd zal kosten.

Een extra reden om nu geen tijd meer te verliezen. We kunnen misschien tegen elkaar zeggen dat we bij de Voorjaarsnota 2012 weer zaken kunnen doen, maar dan is het komende jaar alweer halverwege.

Dit initiatiefvoorstel beoogt uitsluitend een duidelijke uitspraak te krijgen met betrekking tot het op korte termijn starten met raadsbreed gedragen traject voor een kerntakendiscussie of heroverwegingsdiscussie in samenhang met bovenomschreven ontwikkelingen (bezuinigingen, decentralisatie) en de Visie op Velsen 2025, en ook niets meer dan dat.

Uiteraard zal –indien nodig- een agenderingsverzoek worden gedaan teneinde in een beeldvormende sessie duidelijk te krijgen op welke wijze dit gehele proces in 2012 vorm dient te krijgen, alvorens tot de inhoud kan worden overgegaan.

Naam: Beryl Dreijer

Fractie: Beryl Dreijer

Datum: 26 oktober 2011